

➔ La cançó va ser enregistrada amb el gran guitarrista belga de jazz René Thomas ➔

“L'HOME DEL CARRER”

MÚSICA I TEXT FRANCESC PI DE LA SERRA (1964)

FRANCESC PI DE LA SERRA — CANTA LES SEVES CANÇONS (II): L'HOME DEL CARRER (EDIGSA, 1964)*

F. ORIOL MASPONS

**Aquest homenet que tot ho fa bé,
que sempre camina, que sempre camina,
aquest homenet que res no pot fer,
des d'ara en direm l'home del carrer.**

És una de les primeres cançons presentades per Francesc Pi de la Serra, inclosa al seu segon EP (“Jo sóc Francesc Pi de la Serra” - “Sol” / “L'home del carrer” - “Els fariseus”), que el mateix cantautor ha tornat a regravar alguna altra vegada, fins i tot amb algun retoc de la lletra. Així, en diferents versions hem pogut sentir ‘al replà de sota troba la Roser/ et poses vermell...’ o ‘truca al principal, obre la Roser/ el que ve no ho dic’, i també ‘si no hi ha calés, no hi ha res a fer’ al primer enregistrament, que posteriorment ha estat ‘si no hi ha calés tampoc hi ha Roser’.

“L'home del carrer” és la cançó referencial de l'artista barceloní. Feta a ritme de vals i amb un tractament de jazz, la interpretació de Pi de la Serra és volgudament distant amb el protagonista de la cançó, un home gris per a qui en cap moment ens demostra ni el més mínim afecte. “L'home del carrer és un personatge anodí, que existeix i no sap per què; és un home gris, i aquests abunden. La cançó és un retrat però també una manera de suggerir-li que se superi”, argumenta l'autor.

En aquest sentit, “L'home del carrer” de Pi de la Serra és el mateix personatge imaginari que Sisa anomenava “L'home dibuixat” [‘Jo sóc l'home dibuixat,/ el que no té carn ni cos./ D'homes dibuixats com jo,/ si mireu en veureu molts’], que Pau Riba en deia “L'home estàtic” [‘És l'home estàtic, la tristesa el té corprès,/ les orenetes faran nius als seus cabells’] –per bé que en aquest cas Riba assegura que a la lletra hi ha un component autobiogràfic– i que el grup Glaucs va retratar com “És l'home aquell” [‘És l'home aquell/ que no és aquí/ que no és enlloc’].

Pi de la Serra assegura que no es tracta en cap cas d'una cançó buscada: “A mi les cançons em surten sense buscar-les. Les vaig fent i de sobte m'adono del fil de la cançó”. “L'home del carrer” és una de les cançons indispensables per explicar la història de la música popular en català. Alguns la consideren la primera gran peça de la Nova Cançó. Se n'ha fet un grapat de versions, la més curiosa de les quals és la de Bikimel, retitulada “Ometto di strada” i cantada en italià en l'homenatge que el festival BarnaSants va fer al cantautor.

* ALTRES GRAVACIONS

Manel Camp
Cançó (Picap, 1998)

Jofre Bardagí
Cantautor (Vicious Records, 2006)
[CD col·lectiu]

Miquel Gil & Manel Camp Trio
Miquel Gil & Manel Camp Trio
(Temps Record, 2009)

4 Jutges 4 Gats
14+1: Revisem la Nova Cançó
(Taller Català de Música /
DiscMedi, 2013)

Bikimel
Si els fills de puta volessin...
el Quico es faria caçador
(EDR Discos, 2014) [CD col·lectiu]

➤ El blues autòcton més reinterpretat dels Països Catalans ←

“BLUES EN SOL”

MÚSICA I TEXT **GUILLEM D'EFK (1965)**

GUILLEM D'EFK — *BLUES* (CONCÈNTRIC, 1965)*

F. ARXIU EDR

**Torna, torna, torna, torna'm a anomenar.
Quan tu dius el meu nom, sembla que em tornin a batejar.
Te vaig veure una volta, me vaig enamorar,
me feres una ullada i mai més me podré curar.**

El cantant mallorquí Guillem d'Efk és un cas particular en el món de la música en català. Nascut a Río Muni (Guinea Equatorial), fill d'un guàrdia colonial mallorquí i, segons ell mateix relatava, d'una princesa pamue. Es va donar a conèixer al panorama de la Nova Cançó amb el primer disc que va editar el segell Concèntric, *Veu de Mallorca* —aparegut el març de 1965—, on trobem peces referencials com “Adéu, Andreu” o “La balada d'en Jordi Roca”.

La seva irrupció va provocar que just després d'aquest llançament el segell Edigsa presentés en societat un altre artista de raça negra que cantava en català, el cantant d'origen nord-americà Joe Martin, que no obstant això va tenir un pas discogràfic fugaç, amb una única referència.

D'Efk va ser un artista molt complet, amb una posada a escena molt acurada. La seva obra musical anava pels camins de la cançó d'autor, la música negra (jazz i blues) i la cançó tradicional de Mallorca. Les cançons destaquen per la gran capacitat poètica del seu autor. Per això, Guillem d'Efk es considerava un poeta per sobre

de qualsevol altra cosa. L'any 1969 va ser guardonat a més amb el premi Carles Riba de poesia, el més prestigiós en llengua catalana, pel seu llibre *Madona i l'arbre*.

La cançó “Blues en sol” s'ha convertit amb la perspectiva del temps, segurament, en el blues en català de referència. Va aparèixer per primer cop a l'EP *Blues* (Concèntric, 1965), la segona referència del cantant. Es tracta d'un disc petit en el qual trobem dues peces més, també originals: “Dissabte” i “Ran, ran”.

“Blues en sol” és una extraordinària cançó sobre els sentiments, on es descriu un amor intens sorgit a primera vista però no correspost. L'han enregistrat alguns dels principals bluesmans del país, com La Vella Dixieland, Víctor Uris o Big Mama, però també Maria del Mar Bonet o Cris Juanico. Entre les múltiples versions que se n'han fet, cal destacar que Joan Manuel Serrat la va incloure al seu doble àlbum d'homenatge a la Nova Cançó *Banda sonora: D'un temps, d'un país*, on la va baixar de tonalitat i la va rebatejar amb el títol “Blues en sol [cantat en mi]”.

* ALTRES GRAVACIONS

La Vella Dixieland
La Vella Dixieland 3 (PDI, 1989)

Joan Manuel Serrat
Banda sonora: D'un temps, d'un país (BMG-Ariola, 1996)

Víctor Uris
De lado a lado (Blau, 2002)

Joan Bibiloni
Mà en es cor (Blau, 2003)

Maria del Mar Bonet - Manel Camp
Blaus de l'ànima (Picap, 2011)

➔ El clàssic de Serrat va ser número 1 de vendes a l'Estat espanyol en ple franquisme ←

“PARAULES D'AMOR”

MÚSICA I TEXT **JOAN MANUEL SERRAT (1966)**

JOAN MANUEL SERRAT — *CANTA LES SEVES CANÇONS (III): PARAULES D'AMOR* (EDIGSA, 1966)

**Paraules d'amor senzilles i tendres,
no en sabíem més, teníem quinze anys.
No havíem tingut massa temps per aprendre'n,
tot just despertàvem del son dels infants.
En teníem prou amb tres frases fetes
que havíem après d'antics comedians,
d'històries d'amor, somnis de poetes,
no en sabíem més, teníem quinze anys.**

Joan Manuel Serrat es va donar a conèixer amb un seguit de cançons que es van convertir en grans èxits en molt poc temps. Abans de la seva arribada, la Nova Cançó no era un fenomen de masses sinó que estava limitat a les elits més sensibilitzades amb la causa de la llengua. Serrat va trencar amb tot això gràcies a cançons com “Una guitarra”, “Ara que tinc 20 anys”, “Sota un cirerer florit”, “Cançó de matinada”, “Me'n vaig a peu”, “Paraules d'amor”... El tercer EP del cantant s'obria amb “Cançó de matinada” i contenia “Paraules d'amor” a la cara B. L'èxit va ser molt gran i va aconseguir convertir-se en número 1 dels discos més venuts a l'Estat espanyol. Era la primera vegada que ho feia un disc en català.

El cantant recorda com va fer la cançó: “Trebarrant... No va ser una cançó que naixés d'una tirada. Generalment cap cançó meva ha nascut d'una tirada”. Però el cantautor atribueix l'èxit del disc a “Cançó de matinada”, que “és la que es va col·locar a les llistes i la que va fer tot l'èxit de les quatre cançons. Sens dubte ‘Cançó de matinada’ és millor cançó que ‘Paraules d'amor’”.

L'indiscutible èxit no va ocultar la preciosa història d'un amor adolescent que és “Paraules d'amor”. És una cançó completa, des del títol i l'adjectivació ‘senzilles i tendres’ fins a una música que acompanya el text sense prendre-li el protagonisme. Potser per això la cançó ha deixat de ser de Serrat: “El millor que li pot passar a un autor és que l'obra deixi de ser seva i passi a ser de tothom. És l'ambició de tot cantant. Una vegada, passant amb cotxe per Vulpellac, a prop de la Bisbal, vaig veure que era la festa major i em vaig aturar per sentir la música. L'escoltava des de la carretera, i entre cançons tradicionals del tipus ‘Per tu ploro’ i ‘Rosó’, vaig sentir com cantaven ‘Paraules d'amor’. Em va emocionar molt”.

“Paraules d'amor” ha estat versionada en català, castellà, basc, anglès i italià, tot i que la versió italiana encara és inèdita. La va fer Marisa Sannia per a un disc titulat *Una certa idea di me...e Serrat*, però la cantant va morir el 2008 abans de la publicació de l'àlbum, que ha romàs inèdit. També són recordades les versions instrumentals d'artistes com Tete Montoliu o Chucho Valdés.

* ALTRES GRAVACIONS

Soledad Bravo
Vol. 3 (Discos América, 1970)

Luis Eduardo Aute
Entre amigos (Movieplay, 1983)

Tete Montoliu
Interpreta a Serrat hoy
(DiscMedi, 1996)

Gorka Knörr - Natxo Knörr
Arimaren Zubiak / Ponts de l'ànima
(Discos a Medida, 2005)

Rosario
Parte de ti
(Vale Music / Universal, 2008)

NO EN SABÍEM MÉS,
TENÍEM QUINZE ANYS

Pere Mas

➔ **Convertida en un clàssic de la música italiana gràcies a la versió lliure de la cantant Mina** ➔

“LA TIETA”

MÚSICA I TEXT **JOAN MANUEL SERRAT (1967)**

JOAN MANUEL SERRAT — *ARA QUE TINC 20 ANYS* (EDIGSA, 1967)*

Cançó pertanyent al quart EP de Joan Manuel Serrat que també trobem al seu primer LP. És un retrat costumista d'una senyora de mitjana edat que s'ha quedat soltera. Ja li han passat els anys en què tenia pretendents i la seva vida ha adquirit un grau de monotonia. No hi ha fills, no hi ha grans esperances, no hi ha futur. Només present. L'encert de Serrat a l'hora de fer el retrat va fer que molta gent la identifiqués amb algun familiar. Es deia que totes les famílies tenien la seva tieta a l'estil de la del cantant del Poble Sec. Però el compositor explica que a la seva no n'hi havia cap: "Sempre em diuen que tothom té una tieta com la de la cançó. Potser és tothom menys jo, que no la vaig tenir mai. És una pintura feta des de l'observació i no des de l'experiència".

L'any 1969 la cantant italiana Mina va interpretar la cançó "Bugiardo ed incosciente" (mentider i inconscient), una cançó feta sobre la música de "La tieta". La lletra de la cançó, que no té res a veure amb el que explica Serrat, és de Paolo Limiti. "Bugiardo ed incosciente" es va convertir en un dels grans èxits de Mina, que l'ha regravat diverses vegades. També ha estat interpretada per altres artistes italians: Ornella Vanoni, Rita Pavone, Jula de Palma, Johnny Dorelli, Cheryl Porter, Anna Oxa, Carmelo Pagano...

No va ser fins a l'any 2004 que els italians van poder escoltar una adaptació fidel a l'original. La va fer Francesco Guccini ("La ziatte") al seu disc *Ritratti* (EMI) i té la particularitat d'estar cantada en modenès, un dialecte de l'emilianoromanyès. L'any següent la va tornar a enregistrar en un CD+DVD en directe. Durant l'actuació, el cantant explica que cantarà "La ziatte": "Em permeto de fer una cançó en el meu dialecte. Es d'un cantautor català, Joan Manuel Serrat". Guccini canta i al final torna a parlar: "L'heu entès? És una història tristíssima. Al seu enterrament només hi va un amic... que ningú no recordava!", i davant els aplaudiments del públic es justifica: "Només l'he traduïda, no l'he escrita jo".

* ALTRES GRAVACIONS

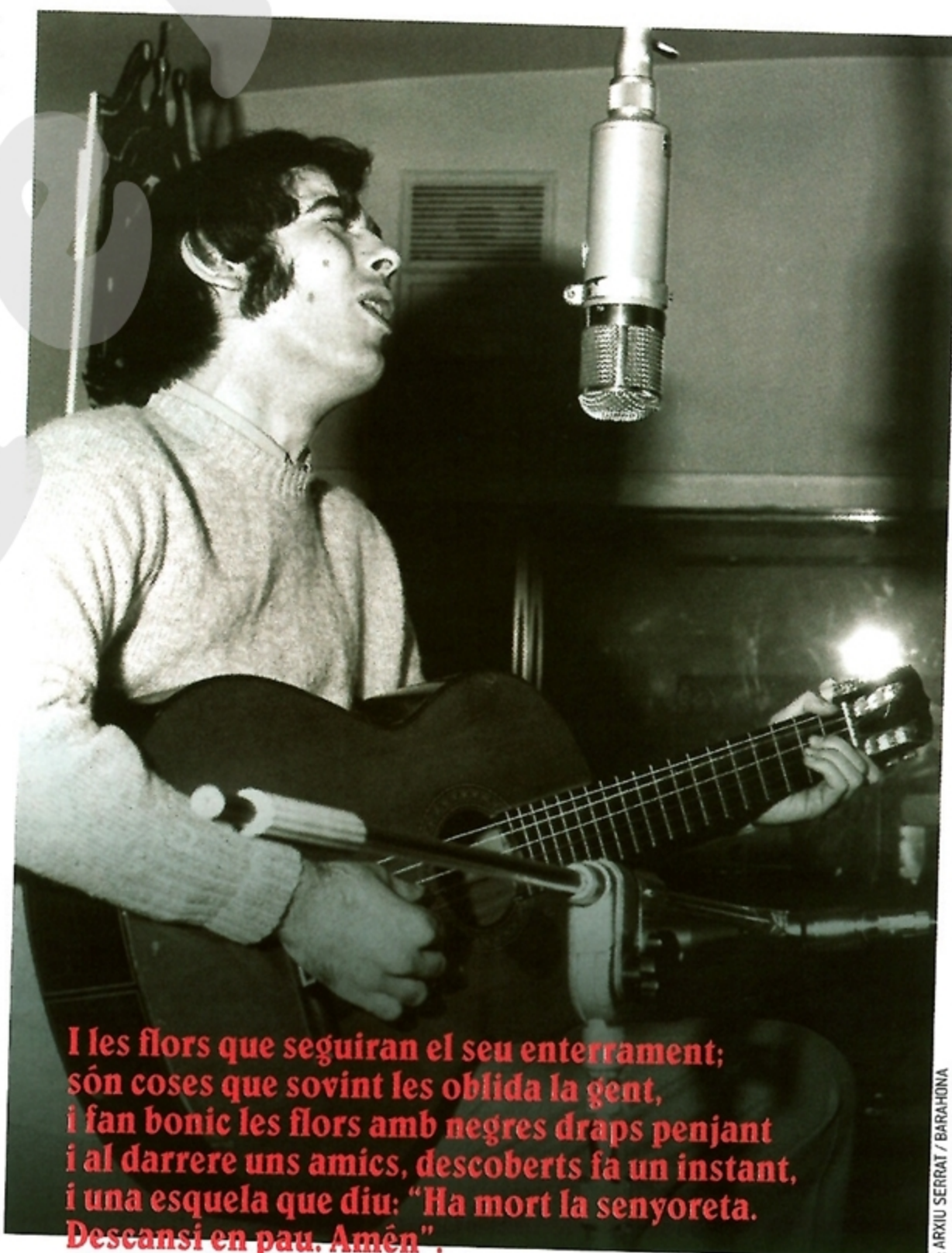
Manzanita — *Echando sentencias* (RCA, 1986)

Francesco Guccini — *Anfiteatro Live* (EMI, 2005)

Susanna del Saz — *País petit* (DiscMedi, 2008)

Sweet Little Band — *Serrat para bebés* (RGS Music, 2011)

Toni Beiro — *Els grans herois* (Satélite K, 2013)

**I les flors que seguiran el seu enterrament;
són coses que sovint les oblida la gent,
i fan bonic les flors amb negres draps penjant
i al darrere uns amics, descoberts fa un instant,
i una esquela que diu: "Ha mort la senyoreta.
Descansi en pau. Amén".
I oblidarem la tieta.**

➔ La cançó catalana més versionada amb 150 adaptacions a diferents llengües i estils ←

“L’ESTACA”

MÚSICA I TEXT **LLUÍS LLACH (1968)**

LLUÍS LLACH — COP DE DESTAL / L’ESTACA (CONCÈNTRIC, 1968)

**Si estirem tots ella caurà,
i molt de temps no pot durar,
segur que tomba, tomba, tomba,
ben corcada deu ser ja.
Si jo l’estiro fort per aquí
i tu l’estires fort per allà,
segur que tomba, tomba, tomba,
i ens podrem alliberar.**

No hi ha cap altra cançó moderna en català que hagi tingut tant de recorregut, en tots els sentits —estilístic, idiomàtic, geogràfic...— per explicar Catalunya al món com “L’estaca” de Lluís Llach. El protagonista és Narcís Llansà, l’avi Siset d’un dels companys de joc de Llach a l’Empordà de la seva infantesa, amb qui tenia grans converses. Sense que cap dels dos ho sabés, estaven posant les bases d’una de les cançons més populars de la discografia combativa mundial de la segona meitat del segle XX.

El cantautor va compondre “L’estaca” al piano del Mas Pi de Verges, a l’Alt Empordà. Ho recorda l’autor: “Els meus amics sempre me la demanaven. Eren els anys en què començava a cantar. Primer en vaig fer la música amb innocència i després la lletra des del racionari. L’escriptora Maria Aurèlia Capmany m’hi va ajudar molt. En aquella època molts intel·lectuals van acollir els cantants que començàvem, i que d’escriure en català en sabíem molt poc”. La presentació en públic va ser a la cara B del tercer EP de Lluís Llach, el que promocionava la cançó “Cop de destal”.

La cançó és un cant a combatre la dictadura des de la unitat [‘Si jo l’estiro fort per aquí/ i tu l’estires fort per allà,/ segur que tomba,

tomba, tomba,/ i ens podrem alliberar’]. Malgrat que el simbolisme de la lletra és més que evident, va passar per alt a la censura, que la va autoritzar. Només després de l’èxit es va optar per la prohibició. Però la llavor ja estava sembrada i “L’estaca” va deixar de ser una simple peça musical per convertir-se en tot un símbol.

El camí de “L’estaca” ha estat molt llarg i l’ha dut per molts països. Així es va convertir en l’himne del sindicat polonès Solidarnosc de Lech Walesa, de l’associació de dones revolucionàries d’Afganistan RAWA o de l’equip de rugbi de Perpinyà USAP.

Més de quaranta anys després de la seva composició, la cançó segueix ben viva, com ho demostra la censura al festival Filmets de Badalona o la seva utilització per part del partit Podemos. Molts dels músics dels grups que l’han feta seva i que la canten als seus repertoris actuals ni tan sols havien nascut quan se’n va publicar la primera versió. N’existeixen més de 150 versions amb tota mena d’estils musicals: de l’electrònica a l’ska passant pel cant polifònic i la música clàssica, el rock i el folk. Se n’ha enregistrat versions instrumentals i en català, alemany, anglès, àrab, basc, castellà, cors, dari, francès, grec, italià, neerlandès, occità, polonès, portuguès, rus i suec.

* ALTRES GRAVACIONS

Vasilis Papakonstantinu
Vasilis Papakonstantinu
(Real News / Minos, 1978)

Hein + Oss
Partisanen-lieder
(SK Records, 1984)

Lou Dalfin
Gibous, bagase e bandi
(Baracca & Burattini, 1995)

Betagarri
Arnasa Hartu (Metak, 2002)

Jean Michel Jarre
Solidarnosc Live. Live from Gdansk
(Warner Music, 2005)

➔ La cançó de referència de l'històric *Dioptria* de Pau Riba, millor disc del rock català ➔

REVISADO

Por Pere Mas fecha 18:02 , 16/01/2015

"NOIA DE PORCELLANA"

MÚSICA I TEXT PAU RIBA (1968)

PAU RIBA — NOIA DE PORCELLANA / ELS MORTS DE L'ANY 40 (CONCÈNTRIC, 1968)*

Noia de porcellana
buscava una ànima dintre teu,
i això era com buscar
papallones blanques damunt la neu.

F. PILAR AYMERICH

Sens dubte "Noia de porcellana" és la cançó més coneguda i celebrada de l'extensa discografia de Pau Riba. Un jove artista que ja s'havia donat a conèixer un any abans amb la primera versió de "Taxista" la va compondre al seu segon senzill de Concèntric (1968). Sota una aparença fràgil, amb una melodia dolça i unes paraules poètiques de comparacions amb flors o papallones, s'hi amaga una cançó ferotge i despietada. Ja a la primera estrofa li diu que té una ànima inaccessible: 'Com buscar papallones blanques damunt la neu'. Sense perdre l'aparent sensibilitat la cosa va pujant de to i a l'última estrofa li etziba: 'Noia de porcellana/ què vols que et donin no donant res,/ ets freda i inhumana,/ et preocupes de cinc a set'.

"La cançó és una crítica a les nenes maques que només estan pendents del seu aspecte físic i del que diran, de pintar-se i de vestir-se, però que no tenen res a dintre", explica Riba. El cantant revela que va rebre algunes ajudes per acabar de configurar la cançó: "Un germà gran em va ajudar a escriure els arranjaments de flauta, i

com que volia que la cançó tingués un aire de bossanova, vam anar a buscar en Pedrito Díaz, un cubà que vivia a Barcelona, perquè hi toqués els bongos i les tumbadores".

El resultat és espectacular i devia fer cantussejar la cançó fins i tot a les destinatàries potencials de la peça. El mateix Pau Riba la va incloure al primer LP del *Dioptria* (Concèntric, 1969), dedicat a l'univers femení. Posteriorment també s'ha publicat en reedicions dobles, i la va gravar de nou al disc *De Riba a Riba* (Taller de Músics, 1993). La cançó ha estat represa per diversos artistes, entre els quals Joan Manuel Serrat —a *Banda sonora: D'un temps, d'un país* (BMG-Ariola, 1996)—, Jordi Solé i Imma Pont —a *No em deixis* (Bossa Records, 2002)—, Manel Camp i la Polifònica de Puig-reig —a *País de cançons* (Àudiovisuals de Sarrià, 2003)—, Josep Baró —a *Èxits* (Edivox, 2004)—, Javi Ros —a *Cantautar* (Vicious Records, 2006)— i Novo —a *Aire lounge* (Música Global, 2006)—. A més, va formar part de la banda sonora original de la pel·lícula *Salvador*, de Manuel Hueriga.

* ALTRES GRAVACIONS

Orquestra Plateria
Ballautors (PDI, 1990)

Orquestra Simfònica del Vallès +
Orfeó Català + Polifònica de Puig-reig
*El concert dels 20 anys
amb La Marató de TV3*
(Discant, 2003)

Joanjo Bosk + Orquestra
de Cambra de l'Empordà
Cançons de la Cançó
(CK Music, 2008)

Pascal Comelade
Mètode de rocanrol
(DiscMedi, 2008)

Halldor Mar
Winds (Satélite K, 2014)

➔ Una cançó de lluita antifranquista que ha estat versionada en castellà i polonès ←

“QUÈ VOLEN AQUESTA GENT?”

MÚSICA MARIA DEL MAR BONET TEXT LLUÍS SERRAHIMA (1968)

MARIA DEL MAR BONET — QUÈ VOLEN AQUESTA GENT? [CONCÈNTRIC, 1968]*

**De matinada han trucat,
la llei una hora assenyala.
Ara l'estudiant és mort,
n'és mort d'un truc a trenc d'alba.
Què volen aquesta gent
que truquen de matinada?**

De vegades les cançons poden arribar a explicar i fer entendre alguns fets millor que no pas els periodistes, especialment en un context de dictadura o de restriccions de les llibertats. El cas de “Què volen aquesta gent?” és un bon exemple. El 30 de gener de 1967 la policia va anar a casa dels pares de Rafael Guijarro, a Madrid, per registrar el domicili. Guijarro era un estudiant de l'Escola de Graduats Socials del Ministeri de Treball i la policia sospitava que estava involucrat en “presumptes activitats marxistes”. Segons els diaris, el noi es va escapar de la policia i es va llançar per una finestra. La premsa atribuïa unes declaracions a la mare de Guijarro, en les quals deia que el seu fill s'havia suïcidat “temorós del càstig que pogués aplicar-li el seu pare per les seves activitats polítiques, que eren totalment desconegudes per ells”, i conclouïa afirmant que al domicili no s'hi van trobar papers comprometedors.

En aquella època la cantant mallorquina Maria del Mar Bonet vivia a casa de Lluís Serrahima, a Barcelona, i recorda la gènesi de la cançó. “Una tarda em van portar un diari amb una notícia de poca aparença, molt insignificant, però amb un fons molt greu: havia caigut per una finestra aquell noi, i era una notícia breu que gairebé no

deia res. Ens va impressionar gairebé més l'afany de restar-li importància que el fet en si. En vam parlar molta estona, i al matí següent en Serrahima va portar un poema que havia escrit sobre allò. Eren quatre estrofes de quatre versos amb la idea de fer alguna cosa tradicional. I jo vaig treure la música d'un tema popular, ‘La presó de Lleida’, que és també una cançó política, i la vaig adaptar al poema.” El tema no va ser censurat en un primer moment, però al cap de poc temps, quan tothom ja el coneixia, es devien adonar de l'error i en van prohibir la difusió i interpretació.

Convertida en un himne en contra de la violència exercida pel poder, la cançó ha estat versionada per diferents artistes. La primera de fer-ho va ser Elisa Serna en castellà, que la va incloure al disc *Quejido*, editat a França el 1972. El seu títol era “¿Esta gente qué querrá?”. Força anys més tard, el 1998, una altra dona, la polonesa Edyta Geppert, la va enregistrar en una versió en polonès que inclou algun fragment en català: “Czegóz Chca Ludzie Ci”. Fins a l'any 2000 no en trobem la primera versió en català, dels valencians La Gossa Sorda. I després ja van venir Mesclat, la Polifònica de Puig-reig i Sabor de Gràcia, entre d'altres.

* ALTRES GRAVACIONS

Elisa Serna
Quejido
(Le Chant du Monde, 1972)

Edyta Geppert
Pamiętnik, Czyli Kocham Cie Zycie
(ZPR, 1998)

Quilapayún + Maria del Mar Bonet
A Palau (Picap, 2003)

Malsujeto
Animal salvaje
(Maldito Records, 2005)

Taverners
No hi ha temps que no torni
(Ona Edicions, 2013)

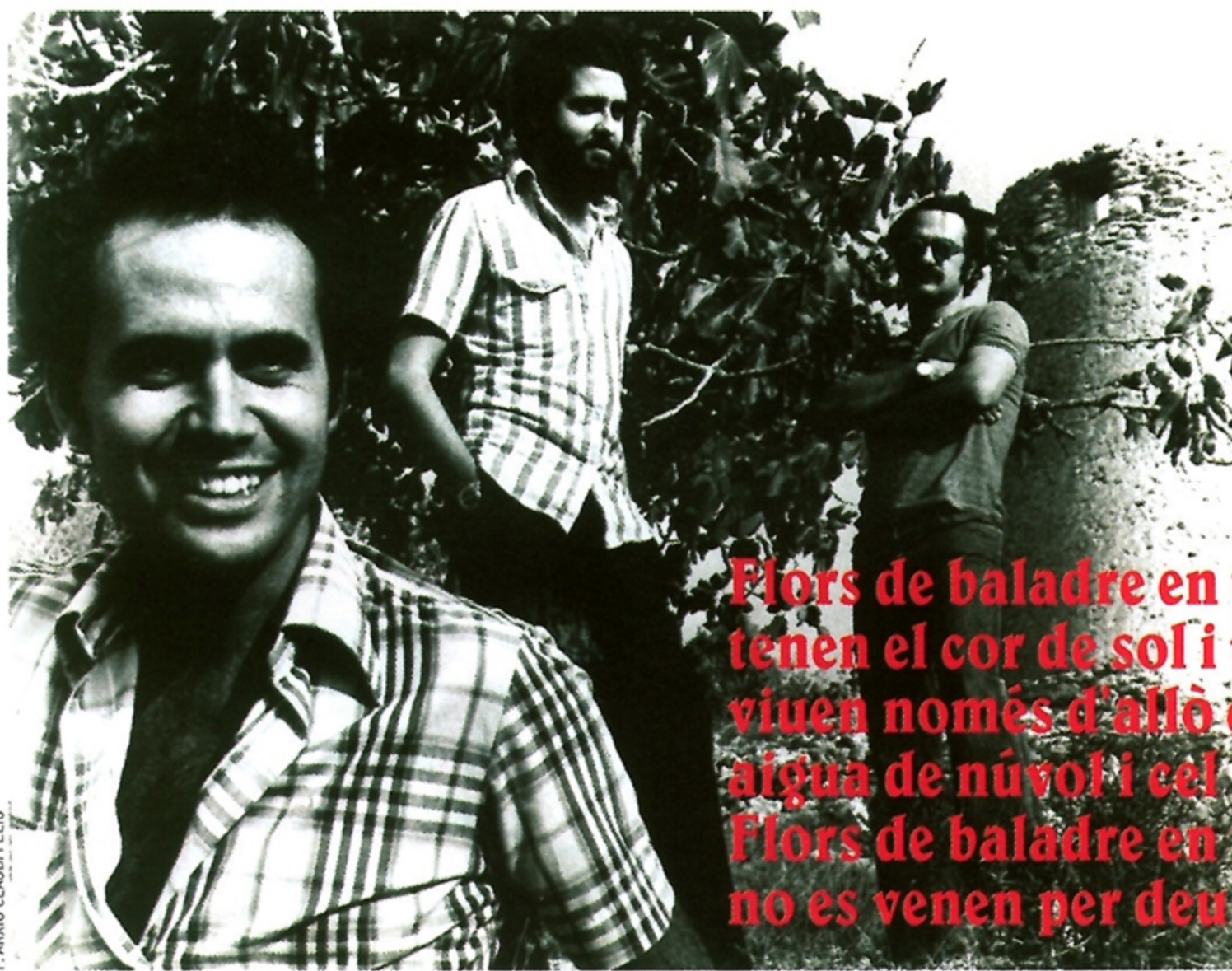

➔ La cançó moderna eivissenca més exportada sobre un paratge que ja no existeix ➔

“FLORS DE BALADRE”

MÚSICA I TEXT **ISIDOR MARÍ (1972)**

UC — EN AQUESTA ILLA TAN POBRA (EDIGSA, 1976)*

F. ARXIU CLAUDI FELIU

**Flors de baladre en un torrent
tenen el cor de sol i vent,
viuen només d'allò que cau:
aigua de núvol i cel blau.
Flors de baladre en un torrent
no es venen per deu ni per cent.**

El baladre és un arbust que creix silvestre. Al País Valencià, a la part meridional de Catalunya i a Eivissa és freqüent que creixin a les rieres que es formen ocasionalment a causa de les pluges. Aquesta planta, i la seva flor característica, de color rosa o blanc, és la font d'inspiració d'aquesta magnífica composició. Segons el seu autor, l'eivissenc **Isidor Marí** (fundador del grup **Uc**), és una cançó que té a veure amb la botànica: "Vaig triar la flor del baladre perquè a Eivissa era una planta que creixia de manera natural, cosa que no passa una mica més amunt, a Mallorca per exemple. Era molt normal veure'n a la part baixa dels torrents".

"Flors de baladre" és una cançó descriptiva, no hi ha cap discurs narratiu que expliqui una història sinó simplement una evocació no només de la planta sinó de tota una manera de viure. "Em sembla un arbust senzill que representa una manera d'entendre la vida, que no es compra ni es ven", indica **Marí**. Aquesta senzillesa també es pot observar en l'escriptura del poema: "Vaig escriure la lletra en tan

sols una tarda. Recordo que buscava frases simples i amb capacitat de suggerir i que la cançó fos tan senzilla com la flor a la qual cantava". La música va tardar una mica més, però en pocs dies la cançó ja estava acabada.

Quan el músic va escriure la peça ho va fer pensant en un lloc molt concret de l'illa d'Eivissa: "És una cançó inspirada en Es Niu Blau, a prop de Santa Eulària; un lloc que suposo que ja no deu tenir res a veure amb com era l'any 1972, quan vaig fer la cançó". El tema va aparèixer al segon disc d'**Uc** i mai més no ha tornat a ser enregistrat per l'autor. "No ho he fet perquè no la vull transformar gens. Si l'hagués de tornar a gravar, la faria igual. De vegades encara la canto i ho faig sense variar-la gens."

"Flors de baladre" és una de les cançons més reconegudes d'**Isidor Marí** i d'**Uc**, i més enllà del grup ha estat versionada per **Joan Manuel Serrat**, **Menaix a Truà**, **Ressonadors** (amb **Gerard Quintana**) i **Refugi**, que han aportat noves visions de la peça.

* ALTRES GRAVACIONS

Joan Manuel Serrat
Banda sonora: D'un temps, d'un país (BMG-Ariola, 1996)

Menaix a Truà
Petits moments d'estricta simpatia (Música Global, 2002)

Ressonadors i Gerard Quintana
Ressonadors (autoeditat, 2008)

Refugi
Vestits nous (RGB Suports, 2009)

**Blaugrana al vent,
un crit valent.
Tenim un nom el sap tothom:
Barça, Barça, Barça!**

La cançó catalana més escoltada, televisada i corejada arreu del planeta

“CANT DEL BARÇA”

MÚSICA **MANUEL VALLS** TEXT **JOSEP M. ESPINÀS i JAUME PICAS (1974)**

CORAL SANT JORDI — CANT DEL BARÇA [EDIGSA, 1975]*

Cap altra cançó en català la canten cada quinze dies més de cent mil persones. El futbol mou passions i el Futbol Club Barcelona és una de les entitats catalanes amb major implantació a tot el món. Podríem dir sense risc d'equivocar-nos gaire que no hi ha cap país al món que no hagi transmès per televisió un partit des del Camp Nou. I la cançó que se sent al començament, quan surten els jugadors, és “El cant del Barça”, la cançó en català més escoltada i més corejada arreu del planeta.

L'origen el “Cant del Barça”, l'actual himne del F. C. Barcelona, el trobem a les festes de celebració del 75è aniversari del club. La junta presidida per Agustí Montal volia un himne “que reflectís la unió de la massa social barcelonista agermanada pels colors blaugrana”. Per tal d'aconseguir-ho es va encarregar la lletra a dos escriptors contrastats: Jaume Picas —que havia fet cançons per a molts grups, especialment per a La Trinca— i Josep Maria Espinàs —antic cantautor fundador d'Els Setze Jutges—. Per a la música es va convocar un concurs per posar-li una melodia “a l'uníson, la mateixa a cada estrofa, fàcilment cantable i corejable”. Finalment, el guanyador va ser el compositor badaloní Manuel Valls. No obstant això, s'hi van fer

uns arranjaments posteriors. L'artífex de la versió definitiva va ser Francesc Burrull: “Em vaig asseure al piano amb Antoni Ros-Marbà a un costat i Oriol Martorell a l'altre. El que vam fer va ser escriure una introducció i retocar els finals de les frases; les vam fer ascendents perquè així s'adeien millor amb la lletra...”.

L'estrena va tenir lloc el 27 de novembre de 1974 al Camp Nou, amb 3.500 cantaires provinents de 78 corals sota la direcció d'Oriol Martorell. La versió oficial de l'himne està enregistrada per la Coral Sant Jordi i s'hi pot escoltar la trompeta de Rudy Ventura.

La cançó ha estat molt versionada. Una passada per internet pot fer-ne descobrir versions curioses, com una a capella de l'israelià Ray Livnat. També l'han cantada Beth, Dr. Calypso, Lax'n'Busto i Joan Manuel Serrat, entre molts altres. Tot i això són pocs els artistes que s'han decidit a posar-la finalment als seus àlbums. Destaquen per sobre de tots els discos *Cant del Barça* (Philips, 1999), amb versions de salsa, rock, rumba i samba de l'himne, i *El cant dels campions* (Picap, 2007), amb adaptacions de la Coral Sant Jordi, Pep Sala, Keympa, The Companys, Joan Isaac, Port-Bo, Jordi Molina & Ramon Escalé i música sola amb arranjaments de Josep Lluís Moraleda.

* ALTRES GRAVACIONS

Joan Miquel Salazar & Josep Lladó
Cant del Barça
(Phillips / El Mundo Deportivo, 1999)

Port-Bo
Barquejant (Picap, 2004)

The Companys
Cant del Barça. El cant dels campions
(Picap, 2007)

Abril e Irene
Grans cançons infantils
(Mediterráneo Music Latino, 2008)

Santi Arisa
Ara! Himnes, cançons populars i tradicionals Païso. Catalans
(Picap, 2013)

➔ L'actor Elijah Wood ('El Senyor dels Anells') va recomanar el disc als fans en un vídeo ➔

"EL GESSAMÍ I LA ROSA"

MÚSICA **IA CLUA** TEXT **JOSEP CARNER (1975)**

IA I BATISTE — *CHICHONERA'S CAT* (ÒLIBA-EDIGSA, 1975)*

F. CRISTINA GONZÁLEZ

El gessamí, quan l'amada s'ajeu, pàl·lida, a dormir, el té viu, sense saber-ho, als cabells que es descenyí. La rosa fa enamorar-se i el gessamí defallir.

Ia Clua i Jordi Batiste van unir musicalment les seves vides en un dels duets més importants i inclassificables de la música en català. Sorgits de l'entorn de Zeleste, tots dos ja havien tingut experiències reeixides en bandes anteriors: *Dos + Un* en el cas d'Ia Clua i *Els 3 Tambors* pel que fa a Batiste. Es van donar a conèixer amb *Un gran dia* (Diàbolo, 1972), però el reconeixement va ser amb *Chichonera's Cat* (Edigsa, 1975), el disc on hi ha "El gessamí i la rosa", una petita joia musical adaptada per Clua sobre un poema de Josep Carner. Es tracta d'un text que ja havia estat musicat per altres compositors, entre els quals **Eduard Toldrà**, **Manuel Valls** i **Silveri Fàbregas**.

Ia Clua no va musicar aquest poema per iniciativa pròpia, sinó per atendre la proposta d'una amiga. "La vaig adaptar per encàrrec de **Guillermina Motta**, que preparava un disc de poetes. Coincidia que estàvem gravant el disc i nosaltres també la vam voler enregistrar. Com que va anar tan bé, ella ja no la va gravar, tot i que sí que l'ha cantada en directe", assenyala el músic.

Chichonera's Cat va ser un disc produït per Joan Manuel Serrat i **Marià Alberó**, amb alguns dels millors músics del moment: **Max Sunyer**, **Agustí Fernández**, **Kitflus**, **Jordi Clua**, **Manel Joseph**... Amb el disc a mig gravar, unes declaracions de Serrat a Mèxic en contra del règim franquista contra les darreres penes de mort que havia signat el dictador Franco el van obligar a exiliar-se. El cantautor del Poble Sec no va poder tornar fins avançat el 1976, després de l'amnistia i amb el *Chichonera's* al carrer. Però ni això el va desvincular del projecte. "En Joan Manuel hi va estar a sobre en tot moment. Recordo que quan ja havíem gravat el tema 'Bon dia, lluna' em va dir que l'havia de cantar d'una altra manera i ho vaig repetir. Va influir molt en el disc. Quan es va exiliar, continuàvem parlant secretament, del disc i de moltes altres coses." La relació de Serrat amb el disc va continuar anys després amb la inclusió d'"El gessamí i la rosa" a *Banda sonora: D'un temps, d'un país*. Ia & Batiste també la van regravar a l'àlbum *En directe* (PDI, 1993), amb convidats.

* ALTRES GRAVACIONS

Max Sunyer
Jocs privats (Bocaccio Records, 1979)

Dyango
Per a la meva gent (EMI-Odeón, 1984)

Joan Manuel Serrat
Banda sonora: D'un temps, d'un país (BMG-Ariola, 1996)

Damon Brown, Francesc Capella & Laia Porta
The Minimum Trio (New Mood Jazz, 2007)

Veus de Mallorca
Cantem a Catalunya (Tumbet Music, 2008)

TOP 10 DE LA VOTACIÓ

QUINA ÉS LA CANÇÓ QUE ENS REPRESENTA COM A PAÍS?

Del 10 al 25 de novembre de 2014 a través de <www.enderrock.cat> es va realitzar una consulta popular per saber quina és la cançó que ens representa millor com a país i ens projecta al món. Van ser dues setmanes de votacions per respondre una pregunta fàcil: "Quina és la cançó que millor ens representa com a país?". Entre les opcions hi havia una selecció de 20 de les 100 cançons que hem presentat en aquest número, i el resultat l'encapçalen aquestes 10 peces:

REVISADO

Por Pere Mas fecha 18:02 , 16/01/2015

1 "EL CANT DELS OCELLS"

(TRADICIONAL, SEGLE XVII)

Peça tradicional associada internacionalment a la figura de Pau Casals, que la va convertir en un Himne de la Pau. La va tocar dues vegades a la Casa Blanca davant dos presidents diferents dels Estats Units.

2

"L'ESTACA"

(LLUÍS LLACH, 1968)

Cap cançó moderna catalana s'ha versionat tant com "L'estaca". Ha viatjat per tot el món, sempre al costat de les lluites pels drets dels pobles i les persones.

3

"CANT DEL BARÇA"

(JOSEP M. ESPINÀS / JAUME PICAS / MANUEL VALLS, 1974)

La implantació planetària del F.C. Barcelona ha convertit aquesta cançó en la peça en català més escoltada i més corejada de tot el món.

4

"PARAULES D'AMOR"

(JOAN MANUEL SERRAT, 1966)

Traduïda a diversos idiomes, la cançó més popular del Noi del Poble Sec es va convertir en número 1 a l'Estat espanyol en ple règim franquista.

5

"BOIG PER TU"

(PEP SALA / CARLES SABATER / JOSEP CAPDEVILA, 1990)

Una cançó d'amor a la lluna convertida en la peça més emblemàtica del pop-rock català. Lligada per sempre a Carles Sabater (Sau) i convertida en èxit mundial per Shakira.

6

"BON DIA"

(LLUÍS GAVALDÀ, 1997)

Aquesta peça, amb un tornada enganxosa i alegre capaç de seduir totes les generacions, és la que va marcar un punt d'inflexió en la discografia d'Els Pets.

7

"QUALSEVOL NIT POT SORTIR EL SOL"

(JAUME SISA, 1975)

Sisa ens convida a una festa on arriben personatges de còmic, contes, pel·lícules, llibres i llegendes. Una cançó màgica que persisteix en l'imaginari.

8

"LA SANTA ESPINA"

(ENRIC MORERA / ÀNGEL GUIMERÀ, 1907)

És una de les sardanes més populars. En temps de dictadures va fer d'himne substitutori un cop prohibit "Els segadors", motiu pel qual també va ser perseguida.

9

"CANÇÓ DEL LLADRE"

(TRADICIONAL, SEGLE XVIII)

Una de les cançons més representatives del repertori tradicional, convertida en un èxit en la veu de Joan Manuel Serrat i La Troba Kung-Fú, entre d'altres.

10

"L'EMIGRANT"

(JACINT VERDAGUER / AMADEU VIVES, 1894)

Un poema de Jacint Verdaguer dedicat als que emigraven a Amèrica, musicat per Amadeu Vives i assimilat com una de les peces emblemàtiques de la Renaixença.